

Remissvar avseende "Vägledning för mödrahälsovården", Preliminärversion 2013-08-02

SFOG har tagit del av Socialstyrelsens preliminärversion av "Vägledning för Mödrahälsovård".

SFOG har följande synpunkter:

Ambitionen att ge ut en vägledning för mödrahälsovården (MHV) är lovvärd då det saknas ett officiellt nationellt styrdokument. För närvarande fungerar "Blå Boken" (Arbetsgruppsrapport 59, Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi, 2008, för närvarande under uppdatering) som ett inofficiellt nationellt styrdokument, med stor acceptans bland både professioner och beställare, men "Blå Boken" har inte sanktionerats av någon myndighet.

Emellertid kan det aktuella dokumentet inte användas som ett nationellt styrdokument då det tyvärr är för vagt och i stort saknar tydliga rekommendationer. Det står i dokumentet att det inte berör de medicinska delarna av MHV, vilket är något förvirrande då vissa medicinska tillstånd ändå berörs, men tämligen rapsodiskt. Oinsatta läsare kan därför få den felaktiga uppfattningen att den medicinska MHV omhandlats i sin helhet, vilket kan skapa oklarhet om dokumentet används som underlag i beställningsprocesser, upphandlingar eller övriga beslut om MHVs villkor och verksamhet.

Positivt i dokumentet, enligt SFOGs uppfattning, är avsnitten om lagstiftningen som berör MHV, och då särskilt texten som rör möjligheten att lämna uppgifter till skydd för ett väntat barn. Avsnittet om vård av papperslösa är också bra, liksom tydligheten i avsnitten om samverkan kring den gravida kvinnan och det väntade barnet. Avsnitten om hur nationella riktlinjerna för sjukdomsförebyggande metoder kan tillämpas inom MHV är bra, men något för omfattande.

Mycket i dokumentet är dock mycket allmänt skrivet, och berör inte MHV specifikt utan hälso- och sjukvården i allmänhet. En hel del av texten beskriver detaljerat företeelser och föreskrifter som är beskrivna i detalj annorstädes. Andra avsnitt beskriver, å andra sidan, viktiga frågor och problem alldeles för översiktligt. Avsnitten om psykisk sjukdom/ohälsa, fetma, utsatta grupper och genusperspektiv tillhör, till exempel, dem som skulle behöva omarbetas för att vara högkvalitativa, alternativt utgå.

Det är svårt att förstå vilken funktion detta dokument ska fylla.

Landstingen har behov av ett styrdokument som kan användas som underlag vid beställning, upphandling samt övriga avtal och processer rörande MHV. Ett sådant styrdokument måste beröra både juridiska, organisatoriska, medicinska och psykosociala aspekter av MHVs verksamhet och det behöver förankras hos berörda professioner. I sin nuvarande form kan ”Vägledning för Mödrahälsovården” inte fungera som ett användbart nationellt styrdokument. Det finns, enligt SFOGs uppfattning, även en risk att det kan oavsiktligen leda till negativa effekter för MHV.

Mödrahälsovårdsöverläkargruppen och samordningsbarnmorskorna har i dialogen med företrädare för Socialstyrelsen informerats om att Socialstyrelsen inte avser att ge ut ett nationellt styrdokument för MHV. Önskvärt vore då att Socialstyrelsen pekar på ”Blå Boken” och rekommenderar att den fungerar som ett underlag vid beslut, beställningar och avtal rörande MHV. Som nämnt ovan, fyller ”Blå Boken” redan idag den funktionen men myndighetens sanktion skulle ge den välbehövlig tyngd.

Det har redan förekommit att ett landsting startat upp vårdval inom MHV utan mödrahälsovårdsöverläkare, som skulle kunnat ansvara för den medicinska kvaliteten, och därefter kraftigt minskat antalet mödrahälsovårdsöverläkare i området. Svensk MHV, en heltäckande, högkvalitativ verksamhet inom reproduktiv hälsa, tillgänglig för alla kvinnor och blivande föräldrar, behöver värnas om och stöttas. Det aktuella dokumentet är tyvärr inte särskilt användbart till detta ändamål.

Stockholm den 9 september 2013

För SFOG (Svensk förening för Obstetrik och Gynekologi)

Harald Almström
Ordförande SFOG